PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ВИЩИЙ ОСВІТНИЙ КУРС.

Вищий Освітній Курс на передодні свого розпочаття. Всі головні приготовання пороблені, дещо закінчується, а решту закінчиться в найблищих днях, коли всі курсанти будуть на місці.

Запевнених є 40 курсантів, з яких половина на кошт організації, а половина на свій власний. Від кількох курсантів нема ще остаточної відповіді і можливо, що ще прибуде 2—3 курсантів більше.

Справа, про яку так довго говорилося, стає доконаним фактом. Частина курсантів вже прибула, а инші в дорозі. Наука пічнеться в призначений день, в понеділок, 2. листопада. І цей день буде важним в історії організаційно-освітнього життя українського робітництва і фармерства в Канаді. В цей день започатковується вища освітня школа, яка, можливо, буде першою підвалиною для заснування постійної вищої школи для українських працюючих мас Канади.

Початок для заснування такої школи робить Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім. Не можна сказати, що та школа поставлена цілком на практичних підвалинах. Хибне в ній є те, що фінансовий її тягар поносить само тільки Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім, тоді, як вона має служити працюючим масам цілої Канади. Але ми знаємо, що всякі початкові тягарі освітньої чи організаційної праці в першу чергу падають на свідомих робітників і робітниць, на членів і членкинь організації. Коли трудовий загал побачить корисні наслідки цеї роботи, він тоді приходить для неї з допомогою. Що-ж до В.О.К., то наша організація навіть і не зверталася до цілого загалу, але взяла тягар на себе. Взяла і мусить його донести до кінця.

Вищий Освітній Курс починається, хоч на руках Ц.В.К. для него є заледво одна третина потрібної суми. Але Ц.В.К. не боїться, бо знає, що за цим великим ділом стоять організовані ряди українського робітництва і фармерства, стоять ті організації, яким потрібні вчителі, дирігенти, організатори. За тим Вищим Освітнім Курсом стоять ті робітники, що самі хотять освіти, що рвуться до науки.

За літо жертви на В.О.К. слабо напливали, бо літом наші організації жили слабо. З приходом осени життя в організаціях почало оживати і почали прибувати фонди. Ми кличемо товаришів і товаришок — памятати про В.О.К. і помогти довести його до успішного кінця. Набравшись досвіду, в майбутньому постараємося поставити В.О.К. так, щоб він не був тягарем для організації і корисним для працюючих. За останні дні наспіли жертви на В.О..К від таких організацій:

ДО ЦЕНТРАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМПЕТУ ТУРФДІМ.

Корбін, Б. К.

Дорогі Товариші!

Засилаю Вам на Вищий Освітній Курс $16.50, які вдалося нам зібрати заходом нашого відділу Робітничого Запомогового Товариства від слідуючих товаришів і товаришок:

По $1.00: А. Кулиній, В. Вангела, М. Котик, А. Кушіца, І. Сіска, Я. Соломчак, І. Сенич, В. Шлемко, М. Колісник; по 50 ц.: т-ка А. Колісник, Д. Бойчук, В. Розиновський, Н. Гуцуляк, В. Шрамек, В. Андріщак, І. Сіска, І. Кремніца, І. Смічак, А. Сіска, І. Чізмар, Т. Помячек, Алф. Прес, І. Лебінюс, І. Камер.

З товариським привітом,
Л. Кулиній.

Мус Джо, Саск.

Дорогі Товариші!

Висилаю Вам решту другої роскладки в сумі $4.30, яку було наложено на наш відділ ТУРФДім. Ми на цьому не ограничуємося, але робимо дальші заходи до придбання фондів на В.О.К.

З товариським привітом,
Т. Салевич, секр.-скарбник.

Кіченер-Ватерлю, Онт.

На В.О.К. т. Озарук зібрав від слідуючих товаришів і товаришок по 50 ц.: А. Дерфер, Д. Точек, С. Бабій, Г. Бендус (Престон, Онт.), А. Яніщевський, І. Сеник і т-ка Е. Ланковська. Разом $3.50.

Ця сума була проголошена минулого разу, але без поквітовання жертводавців.

Кенора, Онт.

Дорогі Товариші!

Засилаємо Вам почтовий переказ на суму $10.00, які просимо зачислити нам як другу рату на В.О.К. від нашого відділу.

Щодо тутешніх товаришів, то не тратьте надії, бо ми позаді ніколи не лишимось з жертвами на В.О.К., аж доки він не буде закінчений.

З товариським привітом,
І. Пендрик, секр.

Вінніпег Біч, Ман.

Дорогі Товариші!

Висилаємо Вам другу роскладку на В.О.К. в сумі $8.50 і бажаємо Вам як найкращого успіху.

Ми будемо старатися і надальше помагати цій справі.

З товариським привітом,
Г. Гомницький, секр.-скарбник.

Ленок, Алта.

Дорогі Товариші!

Висилаємо Вам почтовий переказ на суму $2.25, які просимо зачислити як решту другої роскладки для нашого Товариства на В.О.К.

Ми зимою постараємося далеко більше придбати фондів на В.О.К.

З товариським привітом,
М. Гамар, секр.-скарбник.

Саскатун, Саск.

Дорогі Товариші!

Рахунок другої роскладки на В.О.К. ми отримали і ненадумуючись довго висилаємо Вам $13.00, які разом з нашою попередньою висилкою в сумі $20.00 доповнять другу роскладку.

З товариським привітом,
М. Рогоман, секр.-скарбник.

Вакав, Саск.

Дорогі Товариші!

Розуміючи значіння Вищого Освітнього Курсу для українського робітництва в Канаді, я хочу також помогти маленькою, але щирою жертвою в і цьому листі засилаю Вам на цю ціль $5.00.

З товариським привітом,
Г. Головатий.

Форт Френсес, Онт.

Дорогі Товариші!

В цьому листі засилаємо Вам почтовий переказ на суму $21.50, які просимо зачислити як другу роскладку на В.О.К. від нашого відділу.

З товариським привітом,
Відділ ТУРФДім.

Брокенгед, Ман.

Дорогі Товариші!

Наше фармерське товариство "Нове Життя" в Брокенгед, Ман., висилає Вам другу роскладку на Вищий Освітній Курс в сумі $11.00, бо годі дальше чекати нам на більшу суму грошей, коли курс за пару днів розпічнеться.

Також при цій нагоді висилаємо наш довжок в сумі $11.90 на покриття коштів подорожі делеґатів на 6. З'їзд ТУРФДім. Ми це були-би вже давно вислали, як-би не теперішні тяжкі економічні обставини коло нас. Та ліпше пізно, як ніколи.

З товариським привітом,
С. Колтун, секретар.

ДО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ.

Ді Пес, Ман.

Дорогі Товаришки!

В цьому листі засилаємо на Вашу адресу почтовий переказ на суму $10.00, які були призначені на наш відділ як друга роскладка на В.О.К. Просимо передати їх на призначену ціль, а від нас сподійтеся дальшої помочі цьому ділу в скорім часі.

З товариським привітом,
Відділ Жіночої Секції.

З поля науки і техніки

СУЧАСНА ТЕХНІКА Й ЗДОРОВЛЯ ЛЮДИНИ.

Лікар анґлійського короля лорд Довсон, відомий патольоґ, прочитав недавно перед американськими приїздшими лікарями доповідь про взаємовідносини між сучасним напруженим життям та сучасними хоробами, які бють тепер людність. Він висловив думку, що людину перемогли її винаходи. "Автомобіль, телефон, радіо, — сказав Довсон, — перевищають людські здатности засвоювання. Це привело до того, що нерви так напружуються, що не можуть прийти в належний стан для нового засвоювання підчас відпочинку та розваги".

На тих-же зборах лікар Сент-Клер Томсон повідомив, що від рака в минулому 1924 році вмерло 50,000 осіб. На його думку кількість смертельних випадків від рака зростає що року на 1,700.

ВІДКРИЛИ ЦІКАВИЙ ІСТОРИЧНИЙ ДОКУМЕНТ НЕВІЛЬНИЦТВА.

Американський історик Ричардсон, котрого закликала родина старих Американців Ван Рейпенів до переглянення документів в домі цеї родини, найшов між иншим контракт купна-продажі раба. Продав раба член згаданої родини, котрий по професії був попом протестантської церкви, за 1 долара та "другі вартісні відплати".

ДВОХСОТЛІТНЯ РІЧНИЦЯ "ДІДА" АВТОМОБІЛЯ.

За наших часів, коли технічний поступ іде майже із швидкістю транспорту, не забуто було й того, хто перший пустив на шлях воза, якого рухала пара. 14. червня ц. р. було урочисто відсвятковано у Франції двохсотліття народження Кюньо (Cugnot), який збудував перший віз, що силою пари міг їхати звичайним шляхом із швидкістю 4 кільометрів на годину. Свято відбулося на батьківщині Кюньо в містечку Вуа, в департаменті Mesu у Франції.

Кюньо замолоду віддав себе науці. Ще молодим він вигадав нову рушницю. 1769 року він збудував свого парового воза, який став "дідом" сучасного автомобіля. Кюньо помер 1804 року в великих злиднях. Робінзон та Ватт в Анґлії й де-Плянта у Швайцарії лише продовжували те, що розпочав він.

У Вуа збудовано пам'ятника Кюньо. В день відкриття автомобільні клюби влаштували урочисте свято на пошану свого "діда".

НОВИНА В ОБЛАСТИ ДРУКУ.

Два анґлійські винахідники Дж. Август і Е. Гонтер опатентували 70 ріжних винаходів, які в цілости складаються на свого рода радіо-лайнотайп. Після їх винаходу можна в одному місці складати букви при радіо апараті так, як на звичайнім лайнотайпі, а цей апарат передаватиме фотоґрафії букв на инші, розложені по краю стації. В цей спосіб можна-б відразу набирати ґазети в кільканайцятьох місцевостях, а величину ґазетних колюмн реґулювати при помочі відповідно уставленого побільшаючого шкла. Сподіються, що цей спосіб в недалекому часі заступить теперішнє пересилання телеґрафом новинок і що ґазети зможуть діставати вже набрані відомости відразу в кількох містах.

Іст Килдонан, Ман.

Дорогі Товаришки!

Засилаємо Вам нашу другу роскладку на В.О.К. в сумі $7.50, які просимо доручити Ц.В.К. ТУРФДім.

З товариським привітом,
Відділ Жіночої Секції.

Транскона, Ман.

Дорогі Товаришки!

В попереднім листі до Вас, ми повідомляли, що ми свою першу роскладку на В.О.К. вже сповнили разом з відділом ТУРФДім, а в цьому листі засилаємо Вам $9.50 як другу роскладку на В.О.К.

Зараз у нас фінансова кріза, але ми віримо, що пізніше зможемо помогти більше.

З товариським привітом,
За Відділ Жінсекції ТУРФДім
К. Данилюк, секр.-касієрка.

Товариші фармері! Відновляйте передплату на "Фармерське Життя"!

ТЕАТРАЛЬНА ПРОГРАМА ДРАМГУРТКА ПРИ У.Р.Д. В ВІННІПЕҐУ НА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД.

Драматично-співацький гурток і обидві мандолінові орхестри при Українськім Робітничім Домі в Вінніпеґу вже склали свою театрально-концертову програму на місяць листопад, весь чистий дохід з якої піде на українську робітничо-фармерську пресу.

Ця програма загально така:

в неділю, 1. листопада — КОНЦЕРТ;

в суботу, 7. листопада, славна, не грана ще в Канаді, драма в 4-ох діях п н. "97" (ДЕВЯТЬДЕСЯТЬ СІМ). Цю драму в перше на Україні виставив Державний драматичний театр ім. І. Франка в Харкові і грав її десятки разів в одному сезоні. Це є драма, яку повинен бачити кожний український робітник і робітниця в Вінніпеґу;

в неділю, 8. листопада, КОНЦЕРТ;

в середу, 11. листопада, в третю річницю смерти борців-революціонерів Степана Мельничука і Петра Шеремети величавий КОНЦЕРТ-МІТІНҐ;

в суботу, 14. листопада комедія-драма в 3-ох діях п. н. "НА ПЕРЕЛАЗІ". Штука дуже гарна і на американській землі ще не грана;

в неділю, 15. листопада — КОНЦЕРТ;

в суботу, 21. листопада нова драма в 4-ох діях п. н. "ТЕРНОВИЙ КУЩ";

в неділю, 22. листопада — КОНЦЕРТ;

в суботу, 28. листопада, нова драма в 5-ох діях. т. М. Ірчана, з революційної боротьби в Східній Галичині п. н. "ПІДЗЕМНА ГАЛИЧИНА", яка невдовзі вийде з друку.

Крім цего, в середу, 25. листопада відбудеться велика розігравка гарних і корисних річей і того самого вечера Драмгурток відіграє одноактівку.

Ось така вкоротці програма Драмспівгуртка при Укр. Роб. Домі в місті Вінніпеґу на місяць листопад.

ЦІЛИЙ МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД ДЛЯ ПРЕСИ! — це наш клич. І з цим кличем ми звертаємося до всіх драмгуртків при відділах ТУРФДім і при робітничих та фармерських товариствах по цілій Канаді.

Товариші і товаришки! У нас в Вінніпеґу також є ще довг на Укр. Роб. Домі. Крім того, наш відділ платить високі податки та асекурацію. В додаток до того, тепер відбувається направа будинку, яка коштуватиме 800 доларів. Але коли йде мова про втримання і зміцнення а головно про забезпечення істнування нашої преси — ми кажемо, що РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКА ПРЕСА ПЕРША!

Те-ж саме скажіть і ви по цілій Канаді:

ЦІЛИЙ МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОЇ ПРЕСИ В КАНАДІ!

Керуюча Рада Драмспівгуртка.

Товаришу Робітнику! Не забувай, що твоя одинока ґазета в Канаді — "Українські Робітничі Вісти" — видається лише за твої гроші і инших таких самих, як ти. Памятай, що твоя ґазета від нікого не надіється помочі, лише від тебе. Тому присилай передплату і скільки зможеш на пресовий фонд, а цим сповниш свій найголовніший обовязок!

М. ІРЧАН 6)

В обороні робітничо-селянських героїв Мельничука і Шеремети

(Продовження.)

Отже: в одинокий бій з червоними був кинений тільки III-й курінь У.С.С., а т. П. Шеремета був в 1-ому куріні, який не брав участи в цьому бою. З-під Вапнярки бриґада У.С.С. посунулась вільно під Умань, який був занятий махнівськими бандами, але після заключення миру з махнівцями, всі частини У.С.С. перейшли на денікінський фронт, на якому т. Шеремета 10. жовтня попав в полон. Через 10 днів Шеремета утік з денікінського полону, босий, простоволосий, в одній білизні, виголоднілий і перемерзлий. Прибув він не до Жмеринки, а в село Зятківці, де находився наш полк. Я був свідком, як т. Шеремета прибіг з полону і як старшини та стрільці давали йому одіння, а між иншим і я "жертвував" йому шапку. З Зятковець т. Шеремета поїхав до Жмеринки, де були склади нашої бриґади. Там, з початком листопада 1919 р. він захворів на тиф і перебув його.

Значить — і т. Шеремета не брав найменшої участи в боях з більшовиками, впрочім, **ані одна,** навіть націоналістична ґазета, що в листопаді 1922 р. подавала життєписи т.т. Шеремети і Мельничука, не писала про це. Пан Д. Д. Лещишин для дешевого "ефекту" просто видумав собі це і забув, що в сьогодняшних часах слова без доказів — полова, та що Канада не находиться на Марсі і про таких борців, як Мельничук, Шеремета і Цепко є вже зібрані всі можливі інформації, бо Вони не якібудь герої порожних слів, а дійсні герої безсмертних діл, історичні особи.

Далі. Пан Д. Д. Лещишин пише про П. Шеремету й таке:

Коли большевики розформували той полк, не пішов служити большевикам, хоч йому пропоновано, але поступив на службу до української гімназії в Бердичеві, як учитель української мови й літератури".

По перше більшовики розформували 402-ий галицький червоний полк тому, аби уникнути державного конфлікту з Польщею. Варшавський уряд численними нотами до радянського уряду домагався розформування цего полку, мовляв, ви підписали з нами мир, а маєте в себе узброєні і самостійні військові частини, зложені з ворожого нам елементу — Галичан, яких країна находиться під нашою владою. Польські ноти про цей полк були вже в 1921 році, але полку не розформовано. Прийшло до цего аж в 1922 році, в місяці травні, коли стрільцям полку було поставлено до вибору: або добровільно поступати в инші радянські полки або, йти на громадянську роботу. Про це писалося в той час в пресі і мені росказували пізніше знайомі стрільці.

Що-ж до т. Шеремети, то справа малася так: При кінці квітня і в першій половині травня 1922 р. я був післаний з Київа, з рамени "Цукрового Тресту" Правобережної України, обслідувати по всіх цукроварнях стан культурно-освітніх робітничих установ, як читальні, бібліотеки, курси, клюби і т. д., а заразом й посівну площу буряків. Обслідуючи бердичівську цукроварню, я, звичайно, не пропустив нагоди, щоб не побачитись з дорогими товаришами Мельничуком, Шереметою і Цепком. На жаль Мельничук був на об'їздці району по службовим справам, але з Шереметою і Цепком я таки бачився. Цепко працював в повітовому партійному комітеті, а Шеремета вчителював в ґімназії. І Шеремета, в присутності уповноваженого по засівній площі від "Цукротресту" з Київа т. Дорошенка, росказав мені, що по розформованню полку, він, як член партії, перейшов в роспорядження повітового партійного комітету, який назначив його учителем української і німецької мов та літератури в місцевій ґімназії. Назначив тому, що партійних вчителів в той час було мало і т. Шеремета міг багато зробити. Мало того! Шереметі була запропонована відразу посада заступника директора ґімназії, але він був на стільки скромний, що не приняв її. Про це все росказував мені при свідкові Дорошенкові, який по сьогодня жиє в Київі, самий т. Шеремета, що в той час радів добре з'орґанізованою ним в ґімназії Спілкою Комуністичної Молоді України. Але — все вірив, що його місце не в ґімназії, а з рушницею в руках на галицькій-поневоленій землі. І тоді мені й на думку не приходило, що той ніжний Петрусь (як його всі звали) за кілька місяців наложить головою за свої мрії на тій-же поневоленій галицькій землі...

Пан Лещишин каже, що "Шеремета не пішов служити большевикам, хоч йому пропоновано, але поступив на службу до української ґімназії в Бердичеві, як учитель української мови й літератури". Видко досі не знає ще він, що на Україні всі ґімназії і инші школи — державні і що кожний вчитель є на службі в більшовиків. Нічого не порадиш, що на Україні в "червоній московській петлі", (як каже п. Лещишин), не тільки народні школи, але й ґімназії, університети та техніки — **українські,** а в союзників Петлюри — польських панів, на чисто українських землях, всі школи — **польські.**

ВИСНОВКИ.

З наведених мною правдивих життєписів т.т. Мельничука і Шеремети, підтверджених скрізь фактами, а не порожніми словами, виходить, що пан Д. Д. Лещишин на скору руку видумав ось що:

1. Що Мельничук і Шеремета воювали на Україні проти більшовиків, коли цього ніколи не було, що я й доказав певними датами з історії бриґади У.С.С.

2. Що Мельничук повнив в більшовиків "ґарнізонову службу", коли він боровся на фронтах аж до закінчення польсько-більшовицької війни.

3. Що Мельничук був здемобілізований з 402-го полку, як "неблагонадьожний", коли Мельничук був призначений Ґубернським Партійним Комітетом Київщини на відповідальну громадську і партійну посаду в Бердичеві.

4. Що Мельничук заробляв собі на хліб приватними лекціями, коли в життєписі, списаному дром Ст. Бараном в Чорткові виразно написано, що "в січні 1922 р. поступив на службу в бердичівськім повітовім земельнім відділі, як член районної комісії по націоналізації земель для цукрової промисловости на Україні". Цей життєпис був надрукований в усіх українських галицьких ґазетах після розстрілу, між иншим і в львівській "Землі і Волі" ч. 33, сторона 3.

5. Що Шеремета не пішов на службу до більшовиків, коли з уст самого Шеремети, при свідкові, я чув, що власне найбільш ярі більшовики дали йому посаду в ґімназії і то в ґімназії державній. А раз на Україні більшовицька влада, то й державними ґімназіями завідують більшовики.

Всі факти в цій статті я подаю як безсторонній історик повстанчої дванадцятки і кількалітній історик 1-ої бриґади У.С.С. і як-що пан Д. Д. Лещишин докаже мені правдивість своїх тверджень теж дійсними фактами, які можна провірити, тоді я — уступлю. Я готовий послужити рядом адрес ріжних людей, яким відомі всі факти наведені мною і які є навіть противниками моїх переконань та переконань Мельничука і Шеремети, але люде ч е с н і і без сумніву не опрокинуть всіх наведених мною дат, бо дати ці — історичні.

ДО ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ НА СТУДІЇ...

Найбільш гумористичне місце в статті пана Д. Д. Лещишина в "Українському Голосі" ч. 41, це то, де він "твердить", що Мельничук і Шеремета перейшли з України до Галичини, аби переправитись до Чехословаччини на студії. Це може не видавалось-би таким смішним, як-би в Чорткові не було ніякого суду, як-би арештовані не мали оборонців, як-би ті оборонці ще не жили і як-би не був відомий перебіг судової росправи. І я, особисто, не дивуюся, що пан Д. Д. Лещишин зважився по трьох роках "відкрити" перший і останній таку "тайну", але я дивуюся редакції "Українського Голосу", що пустила таку глупу нісенітницю на шпальтах своєї ґазети. (Далі буде.)

ТОВАРИШІ І ТОВАРИШКИ! За кілька днів почнеться місяць листопад. Чи ви вже подумали про те, як допомогти українській робітничій пресі в Канаді? Чи в вашій орґанізації були вже спеціяльні збори в цій справі? Чи вибрали листопадовий комітет? Товариші й товаришки! Докладайте всіх сил, щоб перевести місяць листопад як найуспішніше! Робітнича преса, що боронить ваші інтереси і відбиває всі напади ворогів працюючих — кличе до вас в цьому місяці: забезпечіть свого одинокого оборонця і борця — українську робітничу пресу в Канаді!

ВСЯЧИНА.

Червоний професор. — В Гавані звільнено з посади професора університету Фернанда Сирґо за те, що проповідував червоні доктріни, яких злякалися чорні духи реакції.

Вже викляли. — Дня 12-го жовтня протестантський епископський конґрес в Ню Орлеані викляв остаточно епископа Бравна за комунізм. Хоч Бравн не був присутний, його три рази кликали по назвиску, а потім викреслили зі списку епископів.

Не бракує катів. — Після того, як кат з тюрми Осінінґ, в Злуч. Державах, сказав, що хоче зрезиґнувати, начальник тюрми отримав 35 просьб від ріжних осіб, що бажають дістати посаду ката. За кожне вбивство кат дістає 150 доларів. "Піс ворк".

Ґрафиня миє підлоги. — Російська ґрафиня Марія Каледіна вже два роки миє підлоги в одному нюйорському ресторані за 8 доларів на тиждень.

Цего якраз бракує. — З Індії приїхав до Лондону буддійський чернець, якого в Індії уважають святим. Він приїхав в товаристві двох ченців і думає навернути европейців на буддійську віру.

Певно пічне з міністра Чемберлейна, коли прибув до Лондону.